

PROMJENE U LITURGIJSKOM KALENDARU

Opći Rimski kalendar obnovljen prema smjernicama Drugoga vatikanskog sabora i proglašen 14. veljače 1969. g. apostolskim pismom pape Pavla VI. "*Mysterii paschalis celebrationem*" odražavao je ideje i načela usvojena u saborskoj konstituciji o liturgiji "Sacrosanctum Concilium" što su se iskristalizirale kao posljedica ozbiljnih studija i rasprava prije i za vrijeme zasjedanja Drugoga vatikanskog sabora.

Kod sastavljanja i konačnog usvajanja kalendara svetaca vodilo se računa o povijesnoj istinitosti, pastoralnoj učinkovitosti, geografskoj uravnoteženosti, raznolikosti staleža i oblika duhovnosti te o predstavnicima različitih povijesnih epoha. U svemu tome vodilo se računa da svetkovine svetaca ne zasjene otajstvo Kristovo tijekom liturgijske godine. Zbog toga su u Opći kalendar uvrštene samo one svetkovine svetaca koji su bili od osobite važnosti za sveopću Crkvu, a ostali su prepušteni partikularnim kalendarima pokrajinskih crkava i redovničkih ustanova da se što manje opterećuje opći kalendar.

Ipak, od prvoga tipskog izdanja Misala 1970. do trećega izdanja 2002. g. nastalo je relativno dosta promjena od kojih ističemo 20 novih spomendana svetaca, dvije promjene stupnja slavljenja i četiri promjene datuma slavljenja. Ovdje ukratko predstavljamo sve navedene promjene počinjući prikazom novih spomendana prema tijeku slavljenja u godini.

Novi spomendani

3. siječnja: *Presveto Ime Isusovo*

Ovaj Gospodnji spomendan, po odobrenju pape Klementa VII. 1530. uveli su franjevci za svoj red, a od 1721. uveden je i u Opći kalendar na 2. nedjelju nakon Bogojavljenja. U nekim se franjevačkim crkvama i danas slavi 14. siječnja. Izostavljen je u Općem kalendaru 1969. s obrazloženjem da je sadržaj ovoga slavlja uključen u svetkovinu Bogorodice Marije 1. siječnja kada se naviješta evanđeoski odlomak o nadijevanju imena Isus.

8. veljače: *Sv. Josipa Bakhita, djevica*

Rođena je oko 1868. g. u Sudanu. Kao desetogodišnja djevojčica oteta je i odvedena u ropstvo. Otkupio ju je talijanski konzul u Egiptu i doveo u Italiju gdje je postala katolkinja a potom i časna sestra u Veneciji gdje se isticala dosljednim redovničkim životom, pobožnošću i ljubavlju za bližnje. Umrla je na glasu svetosti 8. veljače 1947. a papa Ivan Pavao II. proglasio ju je svetom 2000.

23. travnja: *Sv. Adalbert (Vojtjeh), biskup i mučenik*

Rođen je u češkom mjestu Libice oko 956. a 983. imenovan je praškim biskupom. Odlikovao se misionarskim zanosom i pomirljivim duhom. Nakon nekoliko godina misionarskog rada, dolazi u Rim i tu postaje monah. Ponovno se vraća misionarenju po središnjoj Europi. Mučeničku smrt podnio je u pruskom gradu Tettingenu 23. travnja 997. Njegovi su posmrtni ostaci preneseni u Prag i pohranjeni u katedrali. O slavlju tisućugodišnjice njegova mučeništva, na molbu mnogih europskih biskupa, Papa Ivan Pavao II. njegov je spomendan uvrstio u Opći kalendar.

28. travnja: *Sv. Ljudevit Marija Grignion de Montfort, prezbiter*

Rođen je u francuskom mjestu Montfort 1673. Kao svećenik zanosno je propovijedao s posebnim naglaskom o pristupanju Kristu po Mariji. U tu je svrhu ustanovio i misionarsku družbu. Napisao je nekoliko knjiga o pobožnosti prema presvetoj Bogorodici i vječnoj Božjoj ljubavi koje su imale velik utjecaj na širenje pučke pobožnosti.

13. svibnja: *Gospa Fatimska*

Uvođenjem ovoga spomendana željelo se svratiti pozornost na Gospina ukazanja u Fatimi 1917. g. i poruku povezanu s tim ukazanjima. Pobožnost prema Gospi Fatimskoj posebno je intenzivirana nakon atentata na papu Ivana Pavla II. 13. svibnja 1981. godine.

21. svibnja: *Sv. Kristofor Magaljanes, prezbiter, i drugovi, mučenici*

Rođen je u Meksiku 1869. g. Podnio je mučeništvo 1927. g. a zajedno s drugovima tvori grupu meksičkih mučenika koji su podnijeli mučeništvo za vrijeme progona Crkve između 1915. i 1927. g. Svetim ih je proglasio papa Ivan Pavao II. 2000. godine.

22. svibnja: *Sv. Rita Kašanska*, redovnica

Rođena je oko 1380. g. u mjestu Cascia i kao majka obitelji, a kasnije kao monahinja augustinka, isticala se intenzivnim vjerskim životom te je zbog toga bila jako čašćena od pobožnog puka u mnogim gradovima diljem Italije. Blaženom ju je proglasio papa Leon XIII. 1900. a sto godina kasnije papa Ivan Pavao II. proglašava je svetom.

9. srpnja: *Sv. Augustin Zhao Rong*, prezbiter, i *drugovi*, mučenici
(Kineski mučenici)

Augustin Zhao Rong, r.1746. u Kini, pratio je kršćane za vrijeme njihova privođenja i mučenja. Zadivljen njihovom mirnoćom kojom su prihvaćali smrt, zainteresirao se za kršćansku vjeru i postao kršćanin i katolički svećenik. Podnio je mučeništvo za vjeru 1815.g. i tako se ubrojio u grupu od 120 kineskih mučenika koji su položili život zbog vjere u Krista u vremenu od 1648. do 1900. godine. Svetim ih je proglasio papa Ivan Pavao II. 1. 10.2000.

20. srpnja: *Sv. Apolinar*, biskup i mučenik

Bio je prvi ravenski biskup a živio je oko 200. g. Na njegovu je grobu podignuta crkva a kult mu je proširen u Rimu gdje mu je u čast sagrađeno više crkava. Bio je izostavljen iz kalendara 1969. a sada je ponovno uvršten na traženje mnogih grupa vjernika iz različitih krajeva.

24. srpnja: *Sv. Sarbel Makhluf*, prezbiter

Rođen 1828. g. u Libanonu gdje je postao monah u maronitskom obredu. Nakon smrti 1898. g. na njegovu su se grobu događali mnogi neobični znakovi i čudesa. Proglašen je svetim 1977. g. a unošenje njegova imena u Opći kalendar potakla je i svečana sinoda libanonskih biskupa 1995. g. i solidariziranje s teškim stanjem kršćana na Bliskom istoku.

2. kolovoza: *Sv. Petar Julijani Eymard*, prezbiter

Rođen je 1811. g. u blizini francuskog grada Grenoble. Bio je zanosni širitelj euharistijskog štovanja. U tu je svrhu ustanovio mušku i žensku redovničku zajednicu. Proglašen je svetim 1962. g. i postavljen za primjer svećenicima, redovnicima i vjernicima laicima kako se život posvećuje širenju, štovanju i ljubavi prema Euharistiji.

9. kolovoza: *Sv. Terezija Benedikta od Križa* (Edith Stein), djeвица i mučenica

Rođena je 1891.g. u židovskoj obitelji u kojoj je primila i odgovarajući vjerski odgoj. Obratila se na kršćanstvo vođena dubokim filozofskim razmišljanjima i iskrenim traganjem za istinom. Krštena je 1922. g. a 1933. pristupa sestrama karmelićankama. Godine 1942., zbog svoga židovskog porijekla, zatvorena je u koncentracioni logor Auschwitz gdje je i umorena na današnji dan iste godine. Svetom ju je proglasio papa Ivan Pavao II. 1998. a od 1999. suzaštitnica je Europe.

14. kolovoza: *Sv. Maksimilijan Marija Kolbe*, prezbiter i mučenik – obavezan spomendan.

Rođen je u Poljskoj 1894. g. Ušao je u Red franjevac konventualaca i istakao se kao revan promicatelj marijanske pobožnosti i misionarskog zanosa. Bio je misionar u Japanu, a mučeničku je smrt podnio u logoru Auschwitz gdje je u bunkeru gladi dragovoljno zamijenio oca obitelji koji je trebao biti strijeljan. Svetim ga je proglasio papa Ivan Pavao II. 1982. godine.

9. rujna: *Sv. Petar Klaver*, SJ, prezbiter

Rodio se u Kataloniji u gradu Verdu 1580. g. Jedan je od poznatijih misionara isusovačke družbe i proglašen je apostolom crnog roblja u Kolumbiji. Računa se da je za 36 godina pokrstio oko 300.000 Crnaca. Brinuo se za njihove duhovne i materijalne potrebe sve do konca svoga života. Blaženim je proglašen 1850. a svetim 1888. kao primjer ustrajnog promicatelja ljudskog društva utemeljena na pravdu, miru i bratstvu.

12. rujna: *Ime Marijino*

Ovaj je marijanski blagdan nastao je u Španjolskoj u 16. stoljeću odakle se proširio na cijelo Napuljsko kraljevstvo. Papa Inocent XI. proširio ga je na čitavu Crkvu 1684.g. kao zahvala za oslobođenje Beča od turske najezde na današnji dan. Izostavljen je u kalendaru 1969. s opravdanjem da je pleonazam blagdanu Marijina rođenja 8. rujna.

20. rujna: *Sv. Andrija Kim Taegon i drugovi*, mučenici
(Korejski mučenici)

Na današnji dan slavi se uspomena sto i trojice korejskih mučenika koji su podnijeli mučeničku smrt za vrijeme progonstava kršćana od 1839. do 1867. godine. Među njima se ističu Andrija Kim Taegon, prvi prezbiter Koreanac, i Pavao Chong Hasan, laik. Svetim ih je proglasio papa Ivan Pavao II. 1984. godine.

23. rujna: *Sv. Pio Pjetrelćinski*, prezbiter

Rođen je u talijanskom selu Pietrelcina 1887. Postao je franjevac kapucin i svećenik. Isticao se uspješnim duhovnim vodstvom i ustrajnim slavljenjem sakramenta pokore. Strpljivo je podnosio nevolje suoblikujući se Kristu raspetomu. Umro je 1968.g. a svetim ga je proglasio papa Ivan Pavao II. 2002.

28. rujna: *Sv. Lovro Ruiz i drugovi*, mučenic i
(Filipinski mučenici)

To je grupa od 16 kršćanskih mučenika ubijenih u Nagasakiju između 1833. i 1837. Među njima je bilo 9 svećenika, dva redovnika, 2 djevice i 3 laika. Njihova krv je bila sjeme novih kršćana na Filipinima, Formozi i u Japanu. Svetim ih je proglasio papa Ivan Pavao II. 1987. godine.

24. studenoga: *Sv. Andrija Dung Lac i drugovi*, mučenici
(Vjetnamski mučenici)

Grupu od 117 vjetnamskih mučenika svetim je proglasio papa Ivan Pavao II. 1989. Oni predstavljaju ogromnu povorku od preko 130.000 vjetnamskih mučenika koji su podnijeli mučeničku smrt za svoje vjersko i kršćansko opredjeljenje u vremenu od 1625. do 1886. Predvodi ih sv. Andrija Dung Lac, prezbiter, mučen 1839. godine.

25. studenoga: *Sv. Katarina Aleksandrijska*, djevica i mučenica

Njezino je čašćenje rašireno i na Istoku i na Zapadu. Nažalost, nedostaju sigurni povijesni dokazi o njezinu životu i mučeništvu. Ono što se o njoj danas zna, temelji se na legendarnim izvještajima iz 6. i 7. stoljeća. Zbog toga je 1969.g. izostavljena iz Općeg kalendara i prepuštena

partikularnim kalendarima. Nakon papina posjeta samostanu sv. Katarine na Sinaju, za vrijeme hodočašća po svetim mjestima 2000. g., ponovno je uvrštena u Opći kalendar.

Promjene stupnja slavljenja

Od drugoga tipskog izdanja Misala rimskoga 1975. u dva je slučaja promijenjen i stupanj liturgijskog slavljenja:

- 11. travnja: *Sv. Stanislav*, biskup i mučenik. Godine 1979. prigodom proslave devetstote obljetnice njegova mučeništva, papa Ivan Pavao II. – koji je kao krakovski biskup nekoliko mjeseci prije toga izabran za papu – neobavezan spomendan svoga predšasnika podiže na obavezan.

- *Bezgrješno Srce Marijino* – Godine 1996. papa Ivan Pavao II. podiže ovaj neobavezan spomendan na stupanj obaveznog. Na taj su potez utjecala viđenja u Fatimi i posveta svijeta Srcu Marijinu 1942. g., što je Ivan Pavao II. ponovio 1988.

Promjene datuma slavljenja

U ovom trećem tipskom izdanju Misala usvojene su promjene datuma koje su već bile unesene u prva dva koja su uslijedila poslije objavljivanja Kalendara 1969:

- *Sv. Siksto II. i drugovi*, mučenici, premješteni su s 5. na 7. kolovoza;
- *Sv. Kajetan*, prezbiter, premješten s 8. na 7. kolovoza;
- *Sv. Dominik*, prezbiter, sa 7. na 8. kolovoza.

Nova je promjena datuma slavljenja *Sv. Ivane Francisku de Chantal* koja je s 12. prosinca prebačena na 12. kolovoza. Svetica je preminula 13. prosinca, a budući da je taj dan zauzet spomendanom sv. Lucije, a željelo se izbjeći preklapanje sa slavljem Gospe Gvadalupske 12. prosinca, odlučeno je da se spomendan sv. Ivane Franciske de Chantal slavi na dan prijenosa njezina tijela u Annecy gdje je pokopana uz svoga duhovnog vođu i nadahnitelja sv. Franju Saleškoga.

Fra Marko Babić